

The Earth is bigger than you

You might as well coordinate with it

Nancy Stark Smith

התמקמות בנוף, הקשבה לנוף כפרקטיקה ראשונה, מציעה התבוננות עצמית דרך היחסים שנוצרים בין גוף כסביבה, לבין סביבת גוף. הגוף הנענע נבנה דרך היחסים עם תנועת התבוננות.

השהות בסביבה, כמצב של התבוננות הקשבה ונוכחות, מבקש האטה, פנאי ותנועה. התנועה היא גם קריאת המרחב וגם ההיעשות בו. אנחנו נעים כדי לחוש וכדי לייצר/לראות תנועה.

שהייה בנוף היא בחירה באיזה מקום לשהות. שהייה היא עמדה או מצב של התייחסות. הוא כולל כוונות שונות: לא-לעשות, להביט מאחורי ומתחת לדברים, להקשיב למה שחולף, לא להיות כדי להיות והפוך.

להיות בנוף זה גם לתת לו "קיומיות". הוא נמצא שם בלעדינו אבל הגוף בתוכו, כמרחב בתוך מרחב, הוא רפלקטיבי פנימה וחוצה, הוא מראה את המרחב, ואת ההימצאות במרחב.

כמו אונטולוגיה מעשית, ההרהור מכוון לגוף ונראה בגוף הפיזי.

בנוף אנחנו שווים. מכנה משותף ראשון להיעתר לו, ביני ובין סביבה, הוא כוח המשיכה. בגוף, באופן בלתי נמנע ומתמיד פועל כוח המשיכה, מחבר אותנו לאדמה, לנוף, להיות כמו כל דבר אחר. היחסים עם כוח המשיכה, האדמה והסביבה משפיעים על התנועה שלנו. הגוף מתמסר לכוח המשיכה כמפתח ליחסים עם סביבה, עם נוף. אנחנו נהיים חלק מהסביבה שלנו: זרים, שייכים, מתמזגים, מתערבים, לומדים ליצור אינטראקציה. שותפים לקשר עם האדמה.

מתחשבים בכוח המשיכה כמו במרחב. שניהם חשובים באותה מידה. במחשבה הזו גוף ותנועה הם חומרים וגם כלים אחד כלפי השני. הפוקוס על חומר וכוח המשיכה מניע את מה שמשתקף בצורה שלא נצפתה מראש. התחשבות בסדר הדברים היא דרך להשוות ביניהם. אין רצון קודם, יש רצון במה שקורה. העיסוק המרכזי הוא להיות חלק מהסביבה כדי להיות מעבר לעצמך.

אנחנו מרגישים את הסביבה בתנועה שלנו בתוכה, נעים על ידה. זים ומוזים על ידה. נותנים ומקבלים מגע. מרחיבים את הטריטוריה שלנו דרך המכנה המשותף, כדי להיות בינינו. להיות בין אובייקט לסובייקט. להבנות הווייה שלישית בה אין אני, אין אתה, אין אנחנו, אבל בינינו נבנה בין לבין שמניע אותנו. נותנים וניתנים לו.

היצירה שאנחנו מראים עכשיו היא יצירה בשרשרת יצירות בעלות גרעין דומה.

עיסוק בשקט כמרחב, בתנועה כמחשבה ובסאונד כחומר. הם מהווים בסיס לדיאלוג באסתטיקה של מיעוט. המשותף לנו הוא לא תחום היצירה אלא האפשרות לקיים יצירה דיאלוגית ושוויון בין שונים.

עיסוק משותף בשהייה ובהקשבה, כשלעצמם וכנקודות מוצא, הוא בחירה משותפת שנמצאה בין שנינו. אהבה משותפת שאנחנו חוזרים אליה, בוחנים אותה, לומדים אותה - כמבט ככלי וכהווייה.

ס. יזהר – סופר ומשורר, ב"סיפור שלא התחיל" - אחוז בנוף ופוחה אותו אל מה שאינו, אל הפוטנציאל של ההתרה, השחרור, ההליכה "בלי לאן", מתוך התמסרות להקשבה כמו לכוח המשיכה :
"... לא יודע לאן...ללכת אל הרחוק יותר. אל מה שאינו כאן כלל. אל עבר האופק.... לא מחכה ולא לא-מחכה – אלא נפתח..."

חדלים מלהיות סיפורים ונעשים לא סיפורים ורק הדבר עצמו...

ואין לך כי אם הנוכחות הכפולה של הכל ושל קטנותך. והמון סבלנות צריך....ומראה פתיחות מרחבים... (ס. יזהר מתוך "סיפורי מישור- סיפור שלא התחיל")

כל שורה מהדהדת את העמדה של חיכה/חיכוך, התבוננות, נכונות, וויתור בעבור התמסרות ושחרור למה שיתרחש. כיוונן מתמיד כדי לשחרר אפשרות אחרת. כמו ב"סיפור שלא התחיל" של ס. יזהר, אנחנו שוהים בהתכוונות. מרוקנים ציפיות או תכנים כדי להישאר בעמדה ראשונית מתמדת. בה אנחנו מוצאים עניין. יחד עם ההקפדה יש בחירה בקלות. איך להקל את השקט ואת ההקפדה. להגיה אותם פתוחים רכים ושואלים. לא מחמירים.

3

אנחנו חולקים טריטוריה זמן משותף. אנחנו קשורים דרך האדמה, אנחנו קשורים דרך הסאונד. אנחנו רוצים לכלול את הקבוצה בטריטוריה שלנו. מסע משותף – לעשות מקום ל"היות מושפע". חופש הדדי, תלות הדדית, השפעה הדדית – חופשיים דרך הקשר לאחר/לקבוצה. מרחב פתוח לעשות מקום לאחר, דרך האחר, עם האחר.

4

היציאה לפארק החורשות, מובלעת של נוף בדרום תל אביב, הייתה אילוץ שהפך הזדמנות.

הכביש העוקף את הפארק משאיר נוכחות של עיר סואנת וניכור בנוף ובסאונד. הפארק עשיר בצמחיה טבעית מקומית. נדמה שהיא לא מעוצבת אלא על ידי השבילים הבנויים בו. ספק טבעית ספק בנויה. שפע של ציפורים, גיוון של צמחיה ואוטנטיות שנובעת מפשטות, ריווח, גודל במידות נתפסות שנותן נינוחות. לא כזו שנשכחים גבולותיה אלא נוף בתוך נוף. פארק בתוך עיר. דרום העיר. ללא פאר ועם נדיבות. ספסלים, מרצפות, עצים, דשא, מתקני ספורט, מתקנים לילדים, שולחנות פיקניק. מגוון לוקאלי מותאם ומתוחזק. נוצר מקום בעל אופי לא מובן מאליו. מקום פשוט. מציע גם וגם, וגם מציע לשהות בו, להכיר, להנות, להשתמש. מקום ללא תביעות. נקי. מישהו מנקה אותו עבורנו. הוא מתנה של עיר לתושבים.

תחושה של מרחב לא מוחלט אבל גם לא מתאמן. פשוט נמצא שם, ומישהו ידע לפסל בו את השבילים והמתקנים באופן נגיש, מזמין, נוצר בשביל האדם העירוני שמבקר שם, שינוח, שיירגע, שישהה בין לבין, גם וגם – בתפר שעשוי משתי סביבות. הוא שם אבל השהות שם היא תמיד זמנית. לא נפרדים מאחת בעבור אחרת. לא שוכחים אחת בגלל אחרת. נשמרת זמניות. הזמניות שבין לבין.

לבד לא הייתי מגיעה לשם. זה העניין בשיתוף פעולה כמוטיבציה ליציאה משלך, שמאפשר להכיר אחר. כזה שלא הייתי מכירה לבד. החוויה של הגוף הרוקד היא אישית. כמעט פרטית. אבל היא לא מתקיימת בלי נוכחות פיזית נוספת, בלי מבט נוסף כלפי מה שאתה עושה. נוכחות של אחר/ות/ים היא כורח והכרח. עבודה עם אחר תמיד מזמנת לנו יציאות מעצמנו. שוב – ביקור, שהות, יציאה – במידה שנוכל.

בהתנסויות הראשונות העיסוק היה המפגש של כל אחד עם המקום. האינטנסיביות של הפתיחה הזו, מה זה מייצר בגוף, בחוויה, במעשה. מיכל היא כמעט חלק מהגן. הגוף-אובייקט-סובייקט שלה קורא את הגוף בקלות. למוד אותו. מתמקם כמו עץ כמו שיח כמו ילד כמו ציפור. היא הביאה אותנו לשם. עומר מביא את התאבון שלו לזוו. להרגיש. מביא את הגוף החיישן והזורם להיענות לאוויר, למרחב, לגוף. תום בהרפתקת טיול. האזנה מתמדת. ההאזנה לסאונד לא בהכרח מניעה את הגוף אלא מניחה אותו. ברכות ודריכות. הוא מדויק את הכוונה - נהייה גוף ביחס לסביבה. אני תוהה מי אני בתוכם, משאילה ומשחררת למה שיצא. מרגישה ללא שליטה. זהירה. ירושלמית. מתערבבת לאט. איך מנווטים דבר שיתרחש מעצמו. איך נהייה קבוצה בגוף. קול מתקשר. קולות מתקשרים. כל אחד בחופש שלו ובהאזנה לאחרים. להמתין, לא לדחוף, לא להחזיק, לראות בעיניים עצומות.

אנחנו מבקשים מהמרחב שילכד בינינו למרות שאנחנו טיפוסים שונים. החלטה של שיתוף פעולה היא אתגר מתמיד לעמוד בו. היא סותרת את צרכי האמן הבודד, הייחודי-מקורי-עצמאי. מחייבת וויתור עמוק שלא קורה באחת, גם אם נרצה. אנחנו חשדנים, חוששים, ובוטחים במוכר לנו, בשלנו. כאן יש חיפוש אחרי הסכמה אחרת לטיול ביחד. נסמכים על הגוף. אורחים בגוף. הגוף בינינו, והוא מכנה משותף, נקודת מוצא, מצע, חומר, צורה, סאונד.

המקום היה בחירה ראשונה וזיכרון ראשון. מתוכו נאספו זיכרונות נוספים. שרירותיים או סיבתיים, אנחנו זקוקים להם. זיכרון של זמן, זיכרון של מראה, זיכרון של פעולה. ברגע שמתחיל הצורך בזיכרון נהייה דבר משותף מחוץ לנו: להתבונן בו, לחזור אליו, לסתור אותו. זה לא רק אנחנו והמשאלה שלנו אלא תווי או הכרות, או קרקע לפעולה.